

Відповіді та критерії оцінювання для завдань

2 туру Всеукраїнської олімпіади Харківського національного університету імені В.Н.Каразіна з **географії** для професійної орієнтації вступників на основі повної загальної середньої освіти у навчально-науковому інституті екології Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна

Питання 1.

10 балів - якщо наведена вірна остаточно відповідь ($+4^{\circ}\text{C}$) та вірний хід рішення.

Решення: Оскільки на кожний кілометр висоти температура повітря знижується на 6° , відповідно $2,1 \text{ км} \cdot 6^{\circ} = 12^{\circ}$ (значення перепаду температури між підножжям гори та її вершиною). Відповідно, $+16^{\circ} + 12^{\circ} = +4^{\circ}$ – температура на вершині гори.

9 балів – вірне рішення, але незначна похибка у кінцевому результаті.

7 балів - вірне рішення, але значна помилка у кінцевому результаті.

5 балів – вірний кінцевий результат, але не пояснено рішення.

3 бали - спроба вирішення з вказанням вірної закономірності для розрахунку.

2 бали – спроба вирішення.

0 балів – відповідь відсутня.

Питання 2.

20 балів - наведені наслідки, які може мати це стихійне явище для окремих компонентів довкілля та екосистем в цілому у системній та логічній єдності та з вказанням причинно-наслідкових зв'язків та запропоновані варіанти відновлення екосистем.

15 балів - наведені наслідки, які може мати це стихійне явище для окремих компонентів довкілля та екосистем в цілому та запропоновані варіанти відновлення екосистем без системної єдності (перелік непов'язаних між собою наслідків та без вказання причинно-наслідкових зв'язків).

10 балів – або наведені тільки окремі наслідки, які може мати це стихійне явище для окремих компонентів довкілля та екосистем в цілому або запропоновані тільки варіанти відновлення екосистем.

5 балів - спроба відповіді.

0 балів – відповідь відсутня.

Питання 3.

20 балів - наведена повна відповідь. На відео показано явище галоклін, яке обумовлено значною різницею в солоності між двома шарами вод. Один шар води повинен бути в 5 разів солоніший за інший, тоді фізичні закони не дозволяють водам змішуватися, і так виникає галоклін. Галоклін – це один з видів хемоклин. Таким чином, у його формуванні задіяні як фізичні, так і хімічні фактори. Явище природне. Солоність впливає на щільність води, відповідно, галоклін може грати важливу роль в її вертикальній стратифікації. Підвищення солоності на 1 кг/м^3 призводить до збільшення щільності морської води приблизно на $0,7 \text{ кг/м}^3$. Галоклін добре виражений у фіордах та естуаріях, де вода погано перемішується і прісна вода з материка розтікається поверхнею океану. Безумовно, суттєво впливає на біорізноманіття аквакосистем, слугує межею між поширенням галофітних та прісноводних організмів.

15 балів - наведена вірна, але неповна відповідь (немає відповіді на одне з підпитань).

10 балів – наведена вірна, але часткова відповідь (немає відповіді на два з підпитань).

5 балів - спроба відповіді (надана відповідь на одне з підпитань).

0 балів – відповідь відсутня.

Питання 4.

30 балів

Кожна вірна відповідь – 2 бали. Сума усіх вірних відповідей – 16 балів.

1 - вододіл

2 - балка

3 - вододіл

4 – схил долини

5 - балка

6 - заплава

7- яр

8 - яр

- Відповідь на запитання про причини розташування більшості населених пунктів (села) в межах окремих форм рельєфу.

Повна відповідь – 7 балів.

Повна відповідь. Якщо буде сказано про наявність близького залягання води для питних і господарських потреб – 2 бали, лісових

ресурсів для спорудження житла та його обігріву в холодний сезон – 2 бали, і це можливо в долинах річок та балках - 3 бали.

- Відповідь на запитання до яких геоморфологічних форм, переважно, тяжіє розташування населених пунктів і якими причинами це обумовлено.

Повна відповідь – *7 балів*.

Повна відповідь. На представленому фрагменті топографічної карти зображені як природні, так і створені людиною об'єкти. Розташування населених пунктів – це переважно у знижених формах рельєфу (річкові долини, балки та їх схили, западини) – 3 бали. Це обумовлено заселенням та освоєнням території у середні віки, близькістю і доступністю необхідних на той час ресурсів – 2 бали. Деякою мірою таке розташування сіл могло бути і “схованкою” від набігів кочівників, які рухались, переважно, по безлісих степових вододілах - 2 бали.

Питання 5.

20 балів – надані повні та системні відповіді, наведені головні сильні сторони, слабкі сторони, можливості та загрози рішення про скасування мораторію на продаж земель аграрного призначення (у матриці SWOT-аналізу) з акцентом на наслідки для економічного розвитку (господарського комплексу держави, можливості для малого та середнього бізнесу, фермерства та агрохолдингів і т.і.), з розглядом можливих екологічних наслідків (врахування особливостей та диференціації ґрунтового покриву, можливостей задля здійснення моніторингу ґрунтів та збереження їх властивостей, оцінки раціональності використання природних ресурсів і т.і.)

15 балів – наявні здебільшого вірні відповіді у різних категоріях матриці або повні відповіді у межах трьох змістовних категорій.

10 балів – наявні часткові відповіді у різних категоріях матриці або повні відповіді у межах двох змістовних категорій.

5 балів – наявні фрагменти відповіді у різних категоріях матриці або повні відповіді у межах однієї змістовної категорії.

0 балів – відповідь відсутня.